ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ Των Ταχυρ. ΚΕΜΠ ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ Αριθμός Αδείας 4537
ΕΛΤΑ Hellenic Post
ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1973/05 ΚΕΜΠ ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ
Τεύχος 205, Μάιος 2013

ΙΝΕ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

Οι αλλαγές στην κοινωνική ασφάλιση

• Δραστηριότητες ΙΝΕ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

Τεύχος 205, Μάιος 2013

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Με το τεύχος αυτό της ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ενδιαφερόμενος μπορεί να διαπιστώσει τις βασικές αλλαγές που συντελέστηκαν στο σύστημα με βάση την νομοθετική παρέμβαση που επιτελέστηκε με τον νόμο 3996/2011. Η γενικότητα κάποιων ρυθμίσεων, η οποία είχε ως αποτέλεσμα, την έκδοση νέων εγκυκλίων, αλλά και οι ρυθμίσεις αναδρομικής ισχύος με τις οποίες αποκτώνται ή καταργούνται κοινωνικοασφαλιστικά δικαιώματα είναι τα χαρακτηριστικά αυτής της νομοθετικής παρέμβασης. Οι βασικές αλλαγές που προβλέπονται στην συγκεκριμένη νομοθετική παρέμβαση αφορούν, τις, προϋποθέσεις για την χορήγηση του Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ), την ασφάλιση ασθένειας για τους ανέργους, την συνταξιοδότηση γονέων, συζύγων και αδελφών αναπήρων, την αναγνώριση ετών ασφάλισης και τον πλασματικό χρόνο για τα παιδιά, την απασχόληση των συνταξιούχων, και τις προϋποθέσεις επιδότησης ασφαλιστικής εισφοράς των ανέργων. Τέλος παρουσιάζονται οι δραστηριότητες του ΙΝΕ το τελευταίο διάστημα.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ • ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Γιάννης Παναγόπουλος
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Σάββας Ρομπόλης, Γιάννης Κουζής, Βασίλης Παπαδόγαμβρος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Σάββας Ρομπόλης
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Γ. Κολλιάς, Δ. Κατσορίδας
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ιουλιανού 24 Αθήνα, Τηλ: 210 8202247, Fax: 210 8202202
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.inegsee.gr • **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:** vpetrak@inegsee.gr
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΚΑΜΠΥΛΗ, Αντιγόνης 60, Τηλ: 210 5156820, Fax: 210 5156811

ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

1. Οι αλλαγές στο σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων στην Ελλάδα με τον Ν. 3996/2011

Ο Νόμος 3996/2011 «Αναμόρφωση του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας, ρυθμίσεις θεμάτων κοινωνικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α 170/5.8.2011), αποτέλεσε το πέμπτο νομοθέτημα μετά τους τέσσερις νόμους (Ν. 3845/10, Ν. 3847/10, Ν. 3863/10, Ν.3865/10) στο πλαίσιο των αλλαγών του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης[1] στην Ελλάδα. Όμως, η νέα αυτή νομοθετική παρέμβαση, φαίνεται ότι δεν καταφέρνει να ικανοποιήσει τις προσδοκίες και τους στόχους που διατυπώνονται στην αιτιολογική έκθεση του συγκεκριμένου (Ν. 3996/11) νομοθετήματος.

Η γενικότητα κάποιων ρυθμίσεων, η οποία είχε ως αποτέλεσμα, την έκδοση νέων εγκυκλίων, αλλά και οι ρυθμίσεις αναδρομικής ισχύος με τις οποίες αποκτώνται ή **καταργούνται** κοινωνικοασφαλιστικά δικαιώματα είναι τα χαρακτηριστικά της νέας νομοθετικής παρέμβασης.

Οι βασικές αλλαγές που προβλέπονται στην συγκεκριμένη νομοθετική παρέμβαση συνοψίζονται στα εξής:

- Ε.Κ.Α.Σ: Με το άρθρο 34 του συγκεκριμένου νόμου επανακαθορίζονται οι προϋποθέσεις για την χορήγηση του Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ) από 1 Ιανουαρίου 2011.
- Ασφάλιση ασθένειας για ανέργους: Δίδεται η δυνατότητα κάλυψης για ασθένεια σε ορισμένες κατηγορίες ανέργων.
- Συνταξιοδότηση γονέων, συζύγων και αδελφών αναπήρων: Τροποποιούνται οι διατάξεις του Ν. 3232/2004
- Αναγνώριση ετών ασφάλισης και πλασματικός χρόνος παιδιών: Διευκρινίζονται και τροποποιούνται οι διατάξεις για την αναγνώριση πλασματικού χρόνου ασφάλισης για τα παιδιά και επανακαθορίζονται και διευκρινίζονται οι προϋποθέσεις αναγνώρισης χρόνων ασφάλισης
- Απασχόληση συνταξιούχων: Με το άρθρο 42 του Ν. 3996/2011 διευκρινίζονται διατάξεις του άρθρου 63 του Ν. 2676/1999, όπως αυτό ισχύει μετά την αντικατάσταση του από το άρθρο 16 Ν. 3863/2010, το οποίο αφορά τους συνταξιούχους που συνεχίζουν να εργάζονται.
- Επιδότηση ασφαλιστικής εισφοράς ανέργων: Καθορίζονται οι προϋποθέσεις αυτασφάλισης των απολυομένων

1. ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ: Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία και την Απασχόληση έτους 2010, Μέρος 11, σελ. 298-318, Αθήνα 2011.

εργαζομένων, οι οποίοι είναι ηλικίας 55 έως 64 ετών και είναι άνεργοι.

1.1. Το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ)

Σύμφωνα με το άρθρο 34 του Ν. 3996/2011 από 1.1.2011 το Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (Ε.Κ.Α.Σ.) καταβάλλεται στους δικαιούχους σύνταξης γήρατος, αναπηρίας και θανάτου, των οργανισμών κύριας ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, πλην ΟΓΑ, καθώς και του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (Ν.Α.Τ.), από τους φορείς από τους οποίους συνταξιοδοτούνται, εφόσον πληρούν αθροιστικά τις παρακάτω **προϋποθέσεις**:

α) Οι συνταξιούχοι γήρατος και θανάτου να έχουν συμπληρώσει την 1η Ιανουαρίου 2011 το 60ό έτος της ηλικίας τους. Για τους συνταξιούχους λόγω αναπηρίας, καθώς και για τα τέκνα που λαμβάνουν σύνταξη λόγω θανάτου του γονέα τους, δεν απαιτείται όριο ηλικίας.

β) Το συνολικό καθαρό ετήσιο εισόδημα τους από συντάξεις (κύριες, επικουρικές και βοηθήματα), μισθούς, ημερομίσθια και λοιπά επιδόματα που χορηγήθηκαν σε μισθωτό, να μην υπερβαίνει το ποσό των οχτώ χιλιάδων τετρακοσίων εβδομήντα δύο ευρώ και εννέα λεπτών (8.472,09 ευρώ).[2]

γ) Το συνολικό ετήσιο ατομικό φορολογητέο, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο εισόδημα του συνταξιούχου να μην υπερβαίνει το ποσό των εννέα χιλιάδων οκτακοσίων ογδόντα τεσσάρων ευρώ και έντεκα λεπτών (9.884,11 ευρώ).

δ) Το συνολικό ετήσιο οικογενειακό φορολογητέο, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο εισόδημα να μην υπερβαίνει το ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων τριακοσίων ογδόντα ευρώ και ενενήντα λεπτών (15.380,90 ευρώ).[3]

ε) Το συνολικό ακαθάριστο ποσό κύριας και επικουρικής σύνταξης που καταβάλλεται κατά το μήνα έναρξης ισχύος του νόμου αυτού, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται και τα πάσης φύσεως επιδόματα, πλην των επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων - Πάσχα και επιδόματος αδείας, να μην υπερβαίνει τα οκτακόσια πενήντα (850,00) ευρώ. Οι συνταξιούχοι οι οποίοι λαμβάνουν πάσης φύσεως επιδόματα, χορηγίες οι συντάξεις που υπερβαίνουν το όριο των 850 ευρώ, σύμφωνα με το νέο ασφαλιστικό δεν θα είναι πλέον δικαιούχοι του επιδόματος.

στ) Διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα.

Το ποσό του επιδόματος καθορίζεται σύμφωνα με την νομοθεσία ως εξής:

- Για συνολικά ποσά εισοδήματος από συντάξεις (κύριες και επικουρικές), μισθούς, ημερομίσθια και λοιπά επιδόματα

2. Για τον προσδιορισμό του εισοδήματος αυτού δεν λαμβάνονται υπόψη τα ποσά που αντιστοιχούν στη σύνταξη αναπήρων και θυμάτων πολεμικής περιόδου κατά την εκτέλεση της στρατιωτικής υπηρεσίας, στην ισόβια σύνταξη σε πολύτεκνες μητέρες (ν. 1892/1990, άρθρο 63 παρ. 4, όπως ισχύει), καθώς και στα προνοιακά βοηθήματα του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

3. Τα παραπάνω ποσά αφορούν εισοδήματα που δηλώθηκαν με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του προηγούμενου οικονομικού έτους.

και μέχρι 7.715,65 ευρώ καταβάλλεται επίδομα 230,00 ευρώ μηνιαίως.

- Για συνολικά ποσά εισοδήματος από 7.715,66 ευρώ μέχρι του ποσού των 8.472,09 ευρώ καταβάλλεται ποσό μηνιαίου επιδόματος (ΕΚΑΣ) σύμφωνα με τα παρακάτω:

- - Από 7.715,66 ευρώ και μέχρι του ποσού των 8.018,26 ευρώ ποσό 172,50 ευρώ.

  - Από 8.018,27 ευρώ και μέχρι του ποσού των 8.219,93 ευρώ ποσό 115,00 ευρώ.

  - Από 8.219,94 ευρώ μέχρι του ποσού των 8.472,09 ευρώ ποσό 57,50 ευρώ.[4]

Στους συνταξιούχους γήρατος και αναπηρίας που λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη το επίδομα ισούται με 2/3 των ανωτέρω ποσών.

Προκειμένου για συνταξιούχους λόγω αναπηρίας, οποιαδήποτε μεταβολή στο ποσοστό αναπηρίας του δικαιούχου εντός του ίδιου ημερολογιακού έτους στο οποίο καταβάλλεται το ΕΚΑΣ, δεν επιφέρει οποιαδήποτε μεταβολή στο ποσό του επιδόματος.

Στις περιπτώσεις συνδικαιούχων σύνταξης λόγω θανάτου, τα ποσά του ΕΚΑΣ επιμερίζονται κατά το ίδιο ποσοστό επιμερισμού της σύνταξης που προβλέπεται από τη νομοθεσία του κάθε ασφαλιστικού φορέα.

4. Τα ίδια ποσά επιδόματος χορηγούνται και στους συνταξιούχους αναπηρίας που λαμβάνουν πλήρη σύνταξη.

Με τα ως άνω εισοδηματικά κριτήρια, υπολογίζεται ότι θα περικοπεί το επίδομα αυτό από αρκετές χιλιάδες συνταξιούχους που το ελάμβαναν πριν από την εισαγωγή της νέας νομοθετικής ρύθμισης. Δεδομένου ότι η καθιέρωση και διατήρηση του ΕΚΑΣ αποτελεί σημαντική εκδήλωση του κοινωνικού κράτους, καθοριστική για την εξασφάλιση όρων αξιοπρεπούς διαβίωσης σε πολύ μεγάλο αριθμό συνταξιούχων, η οποιαδήποτε ρύθμιση κανόνων που διέπουν την χορήγηση του θα πρέπει να γίνει με ιδιαίτερη προσοχή και σε κατεύθυνση με την αρχή της κοινωνικής αλληλεγγύης.

1.2. Ασφάλιση ασθενείας για ανέργους

Με την νέα ρύθμιση καλύπτονται για ασθένεια ορισμένες κατηγορίες ανέργων χωρίς τις προϋποθέσεις που θέτει γενικά η νομοθεσία του ΙΚΑ. Πιο συγκεκριμένα, οι ασφαλισμένοι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, καθώς και τα μέλη οικογένειας τους, καλύπτονται από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (ΕΟΠΥΥ) για παροχές ασθένειας σε είδος, εφόσον έχουν πραγματοποιήσει τουλάχιστον πενήντα (50) ημέρες ασφάλισης, είτε το προηγούμενο ημερολογιακό έτος είτε κατά το τελευταίο δεκαπεντάμηνο, χωρίς να συνυπολογίζονται οι ημέρες που πραγματοποιήθηκαν κατά το τελευταίο ημερολογιακό τρίμηνο του δεκαπενταμήνου.

1.3. Συνταξιοδότηση γονέων, συζύγων και αδελφών αναπήρων

Οι ρυθμίσεις που περιλήφθησαν στο άρθρο 37 του Ν. 3996/2011 τροποποίησαν τους όρους πρόσβασης στην σύνταξη γήρατος για τα μέλη της οικογένειας ατόμων με αναπηρία, θεσμό που είχε εισάγει στο ελληνικό δίκαιο των κοινωνικών ασφαλίσεων ο Νόμος 3232/2004. Με την νέα διάταξη καθίστανται αυστηρότερες οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης για την συγκεκριμένη κατηγορία ατόμων, προκειμένου να αποφευχθούν οι καταστρατηγήσεις που παρατηρήθηκαν υπό το προηγούμενο θεσμικό πλαίσιο. Ωστόσο, η θέση σε ισχύ της ρύθμισης αυτής με αναδρομικό χαρακτήρα (εφαρμόζεται η διάταξη αυτή και αναδρομικά και σε εκκρεμείς αιτήσεις συνταξιοδότησης, για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν 3996/2011 απόφαση συνταξιοδότησης) θέτει σε αμφισβήτηση τα θεμέλια του κράτους δικαίου.

Πιο συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι μητέρες ατόμων με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω καθώς και σύζυγοι ατόμων με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω μπορούν να συνταξιοδοτηθούν με 25 έτη (7.500 ημέρες ασφάλισης) και ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.

Το δικαίωμα συνταξιοδότησης σε περίπτωση γονέων ανήλικων μπορεί να ασκηθεί και από τον ασφαλισμένο πατέρα, εφόσον δεν κάνει χρήση η μητέρα.

Στην συγκεκριμένη διάταξη, ενώ επιδιώκεται η εξασφάλιση ενός εισοδήματος χωρίς εργασία μετά 25 έτη ασφάλιση προκειμένου ο συνταξιοδοτηθείς γονέας να μπορεί να συνεισφέρει στην φροντίδα του αναπήρου τέκνου, αυτό στην ουσία αναιρείται καθώς στην μπορεί στην πραγματικότητα να συμβεί παρά μόνο εάν την φροντίδα είχε επωμισθεί μέχρι τότε ο άλλος γονέας. Με άλλα λόγια ο νόμος ουσιαστικά αφαιρεί με την διάταξη αυτή την δυνατότητα από το τον γονέα τέκνου με αναπηρία να συνταξιοδοτηθεί με 25 έτη

ασφάλισης και χωρίς όριο ηλικίας, καθώς οι πιθανότητες να έχει εργασθεί και ο άλλος γονέας για σημαντικό χρόνο στην ζωή του είναι περιορισμένες. Εξάλλου, η αναδρομική εφαρμογή της διάταξης αυτής, όπως προαναφέρθηκε, αφαιρεί στην ουσία από μια μερίδα της ελληνικής κοινωνίας ένα δικαίωμα που το κράτος είχε απονείμει από μακρόν και για το οποίο είχαν υποβληθεί σχετικά αιτήματα, διαψεύδοντας προσδοκίες στο όνομα εφαρμογής δημοσιονομικής πειθαρχίας, ανατρέποντας την σχέση εμπιστοσύνης του ασφαλισμένου προς την κρατική λειτουργία.

1.4. Πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης

Ο Ν 3996/2011 (άρθρα 39 και 40) περιέλαβε ρυθμίσεις που σχετίζονται με την δυνατότητα αναγνώρισης ως χρόνου που έχει διανυθεί στην ασφάλιση των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης διαστημάτων για τα οποία δεν έχει πραγματοποιηθεί πραγματική ασφάλιση. Είχε προηγηθεί η θέσπιση όμοιων ρυθμίσεων ένα έτος πριν με την διάταξη της παρ. 18 του Ν. 3863/2010.

Με το άρθρο του 39 Ν. 3996/2011 τροποποιούνται και διευκρινίζονται οι διατάξεις οι σχετικές με την αναγνώριση πλασματικού χρόνου ασφάλισης για τα παιδιά.

Πιο συγκεκριμένα, οι ασφαλισμένοι που θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τις προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1.1.2011 και εφεξής, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3863/ 2010, αναγνωρίζεται πλασματικός χρόνος για κάθε παιδί, ο οποίος ανέρχεται σε 1 έτος ή 300 ημέρες ασφάλισης για το πρώτο παιδί και σε 2 έτη ή 600 ημέρες ασφάλισης για κάθε επόμενο παιδί και μέχρι το τρίτο.

Ο χρόνος που αναγνωρίζεται λαμβάνεται υπόψη τόσο για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσο και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης, υπό την προϋπόθεση ότι οι ασφαλισμένοι έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες ή 12 έτη πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης. Ο χρόνος αυτός συνυπολογίζεται επιπλέον του χρόνου που αναγνωρίζεται με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 1483/1984 (Α' 153), όπως ισχύουν.

Αν συντρέχει ασφάλιση σε περισσότερους του ενός φορέα κύριας ή επικουρικής ασφάλισης ή το Δημόσιο, το δικαίωμα αναγνώρισης αυτού του χρόνου ασκείται σε έναν μόνο φορέα κύριας και σε έναν φορέα επικουρικής ασφάλισης, κατ' επιλογή.

Από την ρύθμιση αυτή εξαιρούνται όσοι θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις που ίσχυαν μέχρι τις 31/12/2010.

Πλασματικό χρόνο παιδιών δεν μπορούν να αναγνωρίσουν για συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου συνταξιοδότησης[5]:

- Οι μητέρες ανηλίκων ή αναπήρων παιδιών
- Για συνταξιοδότηση με βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα
- Για χορήγηση σύνταξης κατόπιν απολύσεως

5. Εξαιρούνται επίσης όσοι συνταξιοδοτηθούν με τις ειδικές διατάξεις του Ν 3371/10 περί εθελούσιας αποχώρησης προσωπικού ΟΤΕ, του Ν 3742/2009 περί μόνιμου προσωπικού του ΟΤΕ και του Ν 3717/2008 περί ρυθμίσεων Ολυμπιακής Αεροπορίας.

- Αν ο ασφαλισμένος θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα χωρίς να απαιτείται η αναγνώριση πλασματικών ετών δεν είναι δυνατή η αναγνώριση χρόνου παιδιών για προσαύξηση της σύνταξης. Επίσης δεν προβλέπεται από την νομοθεσία η αναγνώριση μέρους του χρόνου σε ένα φορέα και το υπόλοιπο σε άλλο φορέα.

Σύμφωνα με το άρθρο 40 Ν. 3996/2011 ρυθμίζεται εκ νέου η δυνατότητα αναγνώρισης «πλασματικών» ετών ασφάλισης. Η κλιμάκωση του χρόνου τον οποίο μπορεί να προσμετρήσει ή να αναγνωρίσει κάθε ασφαλισμένος ανάλογα με το χρόνο συνταξιοδότησής του ως εξής:

- Έως τέσσερα (4) χρόνια, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2011,
- Έως πέντε (5) χρόνια, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2012
- Έως έξι (6) χρόνια, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2013 και
- Έως επτά (7) χρόνια, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1-1-2014 και εφεξής.

Βασική προϋπόθεση για την αναγνώριση του πλασματικού αυτού χρόνου είναι η πραγματοποίηση 3.600 ημερών ασφάλισης (12 έτη).

Ως χρόνος ασφάλισης στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης λογίζεται, πλην του χρόνου πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης:

- Ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας,

- Ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών[6]
- Ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας και μέχρι 300 ημέρες[7]
- Ο χρόνος επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας και μέχρι 300 ημέρες,
- Ο χρόνος εκπαιδευτικής άδειας άνευ αποδοχών και μέχρι δύο έτη,
- Ο χρόνος σπουδών για την απόκτηση ενός μόνο πτυχίου ανώτερης ή ανώτατης σχολής της ημεδαπής ή της

6. Ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών αναγνωρίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 1483/1984 (Α' 153), τόσο για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσο και για προσαύξηση του ποσού της σύνταξης και εξαγοράζεται βάσει του ποσοστού εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη, που ισχύει σε κάθε φορέα επί του 25πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, που ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης αναγνώρισης.

7. Συνυπολογίζονται 600 ημέρες επιδότησης λόγω ασθένειας και τακτικής ανεργίας - 300 για κάθε αιτία - ανεξάρτητα από το χρόνο που έλαβε χώρα η ανεργία ή επήλθε η ασθένεια.

αλλοδαπής[8]. Ο χρόνος που θα αναγνωρίζεται θα είναι ίσος με τα επίσημα ακέραια έτη σπουδών της οικείας σχολής, τα οποία προβλέπονται κατά το χρόνο της αποφοίτησης. Προϋπόθεση να μην πρόκειται για παράλληλη ασφάλιση (π.χ. εργασία κατά τη φοίτηση). Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί και στο γεγονός ότι δεν θα είναι δυνατή η αναγνώριση του χρόνου σπουδών αν δεν έχει αποκτηθεί το σχετικό πτυχίο ή δίπλωμα.

- Ο χρόνος για τον οποίο δεν έχει χωρίσει ασφάλιση σε φορείς κύριας ή επικουρικής ασφάλισης μετά την υπαγωγή, για πρώτη φορά, στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ή επικουρικής ασφάλισης ή το Δημόσιο και ο οποίος δεν μπορεί να είναι λιγότερος από έναν πλήρη ημερολογιακό μήνα σε κάθε περίπτωση κενού ασφάλισης μεταξύ περιόδων ασφάλισης. Δηλαδή ως χρόνος ανεργίας - πέραν του χρόνου εγγραφής στα μητρώα του ΟΑΕΔ - θεωρείται κάθε κενό χρονικό διάστημα, μετά την έναρξη του εργασιακού βίου του ασφαλισμένου και την υπαγωγή του στα μητρώα οποιουδήποτε ασφαλιστικού οργανισμού, για το οποίο δεν υπάρχει ασφάλιση.
- Ο προβλεπόμενος από την Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. χρόνος απουσίας από την εργασία λόγω κύησης και λοχείας,
- Ο χρόνος απεργίας
- Ο πλασματικός χρόνος της παρ. 1 του άρθρου 141 του ν. 3655/2008 (Α' 58), που αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, όπως ισχύουν,
- Ο χρόνος μαθητείας, όπως ορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις και μέχρι δύο έτη,
- Ο χρόνος προσωρινής κράτησης ή φυλάκισης που εκτέθηκε μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 2510/1997 (Α' 136) για το στρατιωτικό αδίκημα της ανυπακοής ή της ανυποταξίας του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα, στο οποίο υπέπεσαν στρατεύσιμοι που αρνήθηκαν την εκπλήρωση της στρατιωτικής υπηρεσίας επικαλούμενοι τις θρησκευτικές ή ιδεολογικές τους πεποιθήσεις,
- Ο χρόνος που μεσολαβεί από την απόκτηση του πτυχίου μέχρι και την

8. Αναγνωρίζεται επίσης ως χρόνος σπουδών ο χρόνος σπουδών για την απόκτησης διπλώματος επαγγελματικής κατάρτισης μεταδευτεροβάθμιου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης ή διπλώματος Σχολής Ξεναγών, καθώς και ο χρόνος σπουδών για την απόκτηση πτυχίου, μετά τη συμπλήρωση του 17ου έτους της ηλικίας, σε μέσες τεχνικές και επαγγελματικές σχολές ή σε μονάδες της δευτεροβάθμιας τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης από την έναρξη ισχύος του ν. 576/1977 (Α' 102) και μετά ή στο Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο, ο οποίος είναι ίσος με τον κατά το χρόνο αποφοίτησης επίσημο χρόνο σπουδών της οικείας σχολής,

απόκτηση της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος στους ασφαλισμένους στον Τομέα Σύνταξης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων, την Ειδική Προσαύξηση και τον Τομέα Επικουρικής Ασφάλισης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (ΕΤΑΑ).

1.5. Απασχόληση συνταξιούχων

Το άρθρο 42 του Ν 3996/2011 διευκρινίζει διατάξεις του Ν. 3863/2010 που αφορά ζητήματα συνταξιούχων που συνεχίζουν να εργάζονται.Ειδικότερα οι συνταξιούχοι λόγω γήρατος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή άλλων φορέων κύριας ασφάλισης που αναλαμβάνουν μισθωτή εργασία υπόκεινται στους εξής **περιορισμούς**:

α) Για όσους δεν έχουν συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας τους αναστέλλεται η καταβολή της σύνταξης ή των συντάξεων, κύριων και επικουρικών.

β) Μετά τη συμπλήρωση του 55ου έτους, το ποσό της ακαθάριστης κύριας σύνταξης ή του αθροίσματος των ακαθάριστων κύριων συντάξεων, που υπερβαίνει τα τριάντα ημερομίσθια ανειδίκευτου εργάτη, καταβάλλεται μειωμένο κατά (70%). Για κάθε τέκνο που είναι ανήλικο ή σπουδάζει σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές και έως τη συμπλήρωση του 24ου έτους ή είναι ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία, ο αριθμός των ανωτέρω ημερομισθίων προσαυξάνεται κατά έξι ημερομίσθια ανειδίκευτου εργάτη.

Σε περίπτωση συρροής συντάξεων, η μείωση γίνεται στο ποσό της μεγαλύτερης κύριας σύνταξης και εφόσον αυτό δεν επαρκεί, το υπόλοιπο ποσό περικόπτεται από την αμέσως επόμενη ή επόμενες σε ύψος κύριες συντάξεις. Για τον απασχολούμενο συνταξιούχο καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από τις οικείες διατάξεις για τους λοιπούς ασφαλισμένους εισφορές και ασφαλισμένου, οι οποίες βαρύνουν τον εργοδότη και τον ασφαλισμένο αντίστοιχα. Εργοδότη. Επισημαίνεται ότι όσον αφορά στην επικουρική σύνταξη, δε λαμβάνεται υπόψη κατά τον προσδιορισμό του ανωτέρω ποσού και καταβάλλεται χωρίς περικοπή.

Ειδικότερες ρυθμίσεις ισχύουν για συνταξιούχους λόγω γήρατος ΙΚΑ- ΕΤΑΜ ή άλλων φορέων κύριας ασφάλισης που αυτοαπασχολούνται και συνταξιούχους ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή άλλων φορέων κύριας ασφάλισης λόγω αναπηρίας που αυτοαπασχολούνται και τους συνταξιούχους ΟΑΕΕ.

Σύμφωνα με την περ.3 της παρ. 1 του άρθρου 16 του Ν. 3863/2010 ο χρόνος ασφάλισης του απασχολούμενου συνταξιούχου αξιοποιείται είτε για την προσαύξηση της σύνταξής του είτε για θεμελίωση νέου συνταξιοδοτικού δικαιώματος, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί διπλοσυνταξιούχων. Επισημαίνεται ότι η αξιοποίηση του χρόνου ασφάλισης γίνεται πλέον σε όλες τις περιπτώσεις και όχι μόνο στην περίπτωση αναστολής της σύνταξης.

Στην περίπτωση αξιοποίησης του χρόνου ασφάλισης στο φορέα από τον οποίο ο συνταξιούχος λαμβάνει σύνταξη ο υπολογισμός για την προσαύξηση της ήδη καταβαλλόμενης σύνταξης γίνεται με ποσοστό 1,714% επί των συντάξιμων αποδοχών οι οποίες δεν μπορεί να υπερβαίνουν το 25πλάσιο του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη για κάθε έτος συντάξιμης υπηρεσίας ή 300 ημέρες εργασίας.

1.6. Επιδότηση ασφαλιστικής εισφοράς ανέργων

Η νέα ρύθμιση αντικαθιστά και τροποποιεί τον Ν. 3863/2010 για την δυνατότητα αυτασφάλισης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ των απολυομένων μισθωτών οι οποίοι είναι ηλικίας 55 έως 64 ετών και παραμένουν άνεργοι.

Οι προϋποθέσεις που απαιτούνται συνοψίζονται στα εξής:

- Καταγγελία σύμβασης εργασίας (πλήρους ή μερικής απασχόλησης) αορίστου χρόνου εργαζομένων ασφαλισμένων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ηλικίας 55 έως 64 ετών,
- Ο απολυθείς να είναι άνεργος 3 τουλάχιστον μήνες και να έχει κάρτα ανεργίας
- Να έχει πραγματοποιήσει τουλάχιστον 4.500 ημέρες ή δεκαπέντε (15) έτη ασφάλισης σε οποιονδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης

Η άσκηση του δικαιώματος αυτού μπορεί να γίνει εντός εξήντα (60) ημερών από την καταγγελία της σύμβασης εξηρτημένης εργασίας.

Οι απολυθέντες ασφαλίζονται για τον κλάδο Σύνταξης και για τον κλάδο Παροχής ασθενείας σε είδος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.Ως βάση για τον υπολογισμό των μηνιαίων εισφορών, λαμβάνονται οι αποδοχές που αντιστοιχούν στον κατώτατο βασικό μισθό, όπως ορίζεται από την εκάστοτε ισχύουσα Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας.

Εξαιρούνται του μέτρου οι συνταξιούχοι από ίδιο δικαίωμα όλων των φορέων ασφάλισης και του Δημοσίου, καθώς και όσοι κατά το χρόνο καταγγελίας της σύμβασης εργασίας έχουν συμπληρώσει αθροιστικά τόσο το όριο ηλικίας όσο και τις απαιτούμενες ημέρες ασφάλισης για λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος εξ ιδίου δικαιώματος.

Στο κόστος της αυτασφάλισης υποχρεούται να συμμετέχει ο πρώην εργοδότης - καταγγέλλων τη σύμβαση εξηρτημένης εργασίας με:

- Το πενήντα τοις εκατό (50%) του κόστους της αυτασφάλισης για ασφαλισμένους ηλικίας 55 ετών συμπληρωμένων έως 60 ετών και για χρονικό διάστημα μέχρι τη συμπλήρωση από τον απολυθέντα τόσο του ορίου ηλικίας όσο και των απαιτούμενων ημερών ασφάλισης για λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος εξ ιδίου δικαιώματος και μέχρι τρία (3) χρόνια κατ' ανώτατο όριο.
- Το ογδόντα τοις εκατό (80%) του κόστους της αυτασφάλισης για ασφαλισμένους 60 ετών συμπληρωμένων έως 64 ετών και για χρονικό διάστημα μέχρι τη συμπλήρωση από τον απολυθέντα τόσο του ορίου ηλικίας όσο και των απαιτούμενων ημερών ασφάλισης για λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος εξ ιδίου δικαιώματος και μέχρι τρία (3) χρόνια κατ' ανώτατο όριο.

Υπόχρεοι είναι όλες οι ιδιωτικές επιχειρήσεις και γενικά εργοδότες του ιδιωτικού τομέα. Σε περιπτώσεις μη τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν για τον εργοδότη η καταγγελία της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου θεωρείται άκυρη και οι αναλογούσες εισφορές αυτασφάλισης στον καταγγέλλοντα τη σύμβαση εργοδότη επιβαρύνονται με τα προβλεπόμενα από τη νομοθεσία του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ πρόσθετα τέλη. [9]

9. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί 5.500 ημέρες εργασίας.

Πίνακας 35, με τις αλλαγές του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων το 2012

Προϋποθέσεις συνταξιοδότησης από 1-1 έως 31/12 2012	Πλήρης σύνταξη (35 ετίας) με 11.100 ημέρες ασφάλισης	όριο ηλικίας 59 έτη
	Πλήρης σύνταξη **(άνδρες)** με 4.500 ημέρες ασφάλισης	65 έτη
	Πλήρης σύνταξη **(γυναίκες)** με 4.500 ημέρες ασφάλισης	62 έτη
	Μειωμένη σύνταξη με 4.500 ημέρες **(γυναίκες)**	57 έτη
	Πλήρης σύνταξη με 10.000 ημέρες εργασίας (άνδρες)	63 έτη και 5 μήνες
	Μειωμένη σύνταξη με 10.000 ημέρες εργασίας (άνδρες)	60 έτη
	Πλήρης σύνταξη με 10.000 ημέρες εργασίας (γυναίκες)	58 έτη και 5 μήνες
	Μειωμένη σύνταξη με 10.000 ημέρες εργασίας (γυναίκες)	56 έτη και 5 μήνες
	Πλήρης σύνταξη για μητέρες ανήλικων τέκνων (Ειδικών Ταμείων)	60 έτη
	Πλήρης σύνταξη για μητέρες ανήλικων τέκνων ΙΚΑ	60 έτη
	Μειωμένη σύνταξη για μητέρες ανήλικων τέκνων ΙΚΑ	55 έτη
Βαρέα και ανθυγιεινά	Πλήρης σύνταξη 35ετίας (άνδρες) 10.500 ημέρες εργασίας (εκ των οποίων 7.500 στα βαρέα)	56 έτη και 6 μήνες
	Μειωμένη σύνταξη 10.500 ημέρες εργασίας (εκ των οποίων 7.500 στα βαρέα)	54 έτη και 6 μήνες
	Πλήρη σύνταξη (γυναίκες) 4.500 ημέρες ασφάλισης εκ των οποίων 3.600 να είναι βαρέα και ανθυγιεινά και εξ αυτών τα 1000 να έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία 13 χρόνια	57 έτη
Πρόωρη συνταξιοδότηση	Μητέρες με ανήλικο παιδί και 5.500 ημέρες εργασίας (πλήρης σύνταξη).	60 έτη
	Μητέρες με ανήλικο παιδί και 5.500 ημέρες εργασίας (μειωμένη σύνταξη).	55 έτη

Βαρέα ανθυγιεινά		Δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 104 ΚΒΕ, όπως τροποποιήθηκε με την ΥΑ Φ 10221/ΟΙΚ 26816/929/2/2-12-2011 (ΦΕΚ 27778 τΒ), που ισχύει από την 1-1-2012 καθιερώνεται εξαιρετικό δίκαιο για τους ασφαλισμένους που υπάγονται στον κλάδο σύνταξης ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, στην οποία περιγράφονται λεπτομερώς οι εργασίες και οι εξαιρέσεις ειδικοτήτων που υπάγονται στα βαρέα και ανθυγιεινά. Επομένως από 1/1/2012 μόνο οι απασχολούμενοι στις συγκεκριμένες εργασίες και ειδικότητες ασφαλίζονται κατά τον ΚΒΑΕ, με την προϋπόθεση, ότι η απασχόλησή τους παρέχεται κατά κύριο λόγο στις υπόψη εργασίες και ειδικότητες (όπως αυτές χαρακτηρίστηκαν με την αρίθμ. Φ 10221/οικ. 26816/929/30/11/2011 Απόφαση Υπουργού Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης). Από την ίδια ημερομηνία οφείλεται η πρόσθετη εισφορά ΒΑΡΕΩΝ & ΑΝΘΥΓΙΕΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ κύριας και επικουρικής ασφάλισης επί των αποδοχών των απασχολούμενων σε εργασίες και ειδικότητες που καλύπτονται από τον ΚΒΑΕ. Για τις ειδικότητες που εξαιρέθηκαν παύει αναδρομικά από 1/1/2012 η καταβολή των επιπλέον εισφορών, εάν μέχρι 31/12/2011 δεν είχαν συμπληρώσει οι «παλαιοί» ασφαλισμένοι 3600 και ο «νέοι» 3375 μέρες ασφάλισης στα ΒΑΕ. Αντίθετα, για όσους είχαν συμπληρώσει τις προαναφερόμενες μέρες ασφάλισης μέχρι 31/12/2011, συνεχίζεται η ασφάλισή τους κατά τον ΚΒΑΕ έστω και αν εξαιρέθηκε η εργασία και η ειδικότητά τους.
Επιδότηση ανεργίας		Άνεργοι που θα ζητήσουν πρώτη φορά επιδότηση ανεργίας θα πρέπει να έχουν συμπληρώσει 80 τουλάχιστον ημερομίσθια κατ' έτος τα τελευταία τρία χρόνια και όσοι ζητούν επιδότηση για δεύτερη φορά 150 ημερομίσθια το εξάμηνο.
Επικουρικές συντάξεις		Μείωση κατά μέσο όρο ποσοστού 15-20% (Διατηρείται η παρακράτηση υπέρ ΛΑΦΚΑ)
Εργόσημο		Επιβάλλεται η υποχρεωτική ασφάλιση με εργόσημο όλων των κατ' οίκον απασχολουμένων, με κίνητρο για την ασφάλιση των συνήθως ανασφάλιστα απασχολουμένων τη μείωση του ασφαλίστρου στο 20% (από 44% για τον εργαζόμενο και τον εργοδότη).

Με άλλα λόγια διαπιστώνεται και από αυτή την νομοθετική παρέμβαση (Ν. 3996/11) ότι συνεχίζεται η προσφιλής και πεπατημένη μέθοδος της εισπρακτικής και αναποτελεσματικής (εκ του αποτελέσματος) λογικής για την χρηματοδότηση του ελλείμματος και την εξασφάλιση πόρων με τρόπους (μείωση των συνταξιοδοτικών παροχών, επιδείνωση των όρων και των συνθηκών συνταξιοδότησης, συρρίκνωση και κατάργηση κοινωνικο-ασφαλιστικών δικαιωμάτων) που διευρύνουν το κοινωνικό έλλειμμα και συρρικνώνουν τις προϋποθέσεις κοινωνικής συνοχής και σύγκλισης, μετατρέποντας σταδιακά στην Ελλάδα το πρότυπο του κράτους-πρόνοιας σε πρότυπο κράτους-φιλανθρωπίας και κοινωνικής ανασφάλειας.

2. Οι αλλαγές στο σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων στην Ελλάδα ως πεδίο μετάβασης από την ασφάλεια στην ανασφάλεια της κοινωνικής προστασίας

Ιστορικά **η συρρίκνωση** του αναδιανεμητικού ρόλου του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα έχει σε σημαντικό βαθμό επιτευχθεί με την μετεξέλιξη του Κοινωνικού Προϋπολογισμού σε Τμήμα του Κρατικού Προϋπολογισμού και των αναγκών μείωσης του δημόσιου ελλείμματος. Πράγματι, **η κρατική διαχείριση** του κοινωνικού κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκε στην μεταπολεμική Ελλάδα, διεύρυνε το πεδίο των πελατειακών σχέσεων, με την ενσωμάτωση στους κόλπους της πολιτικής εξουσίας νέων κοινωνικών στρωμάτων, αποδομώντας, ταυτόχρονα σε μεσο-πρόθεσμο επίπεδο τις συνθήκες οικονομικής ευρωστίας του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων. Στην ίδια **κατεύθυνση**, τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, η κρατική διαχείριση του κοινωνικού κεφαλαίου απέβλεπε στην μείωση των ελλειμμάτων του κρατικού προϋπολογισμού, στερώντας την κοινωνική ασφάλιση από μεγαλύτερες πραγματικές αποδόσεις, στο πλαίσιο μίας αυτοτελούς και ορθολογικής αξιοποίησης των περιουσιακών της στοιχείων.

Ακριβώς αυτή **η συστηματική αποστέρηση πόρων** του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων από την πραγματοποιούμενη κρατική διαχείριση του κοινωνικού κεφαλαίου, σε συνδυασμό με την μη είσπραξη νομοθετημένων εσόδων της κοινωνικής ασφάλισης (εισφοροδιαφυγή – 6 δις ευρώ στο ΙΚΑ, 2012), την μη ένταξη 1,5 εκατ. απασχολούμενων, ελλήνων και μεταναστών στην κοινωνική ασφάλιση (μερική ή συνολική ανασφάλιστη εργασία), με την περιορισμένη χρηματοδοτική συμμετοχή του κρατικού προϋπολογισμού στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και με την απώλεια πόρων (9 δις ευρώ, 2019) από την αύξηση της ανεργίας, την εκ περιτροπής απασχόληση, την διεύρυνση των ευέλικτων μορφών απασχόλησης και την μείωση των μισθών έχει συρρικνωθεί σε σημαντικό βαθμό η χρηματο-οικονομική του κατάσταση.

Παράλληλα, **η σύνδεση** της χρηματοδότησης και των οικονομικών του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων με τους όρους που εμπεριέχονται (Μνημόνιο 1 και Μνημόνιο 2) και εφαρμόζονται στην Ελλάδα τα τελευταία τέσσερα χρόνια (2009-2012), επιδιώκοντας την μείωση του δημόσιου ελλείμματος και χρέους, μεταξύ των άλλων, με την μείωση των μισθών και των συντάξεων τουλάχιστον κατά 30%,

την μείωση των κοινωνικών δαπανών και τη συρρίκνωση του κοινωνικού, κράτους, δημιουργούν συνθήκες μετάβασης από την ασφάλεια της κοινωνικής προστασίας και στην σταδιακή μεταμόρφωση της κοινωνικής ασφάλισης σε εξατομικευμένη και ιδιωτικοποιημένη ασφάλιση.

Ειδικότερα, **οι κατευθύνσεις** αυτές ενσωματώθηκαν στην κοινωνικο-ασφαλιστική νομοθεσία της χώρας μας με διαδοχικές νομοθετικές παρεμβάσεις από το 2009 μέχρι σήμερα[10], με άμεσο αποτέλεσμα την μείωση των συντάξεων (κύρια, επικουρική, εφάπαξ) αλλά και τη μεσομακροπρόθεσμη, αφού όπως προβλέπεται (Ν. 3863/10) την περίοδο 2010-2060, οι δαπάνες συντάξεων δεν θα πρέπει να υπερβούν τις 2,5 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, την στιγμή που την περίοδο αυτή ο αριθμός των συνταξιούχων στην χώρα μας θα αυξηθεί κατά 70%. Όμως, η επιστημονική έρευνα στην Ελλάδα και την Ευρώπη έχει αποδείξει ότι η διαχειριστική και περιοριστική αυτή προσέγγιση και κοινωνικο-ασφαλιστική πολιτική αδυνατεί να αντιμετωπίσει τις πολύπλευρες διαστάσεις της μακροχρόνιας οικονομικής βιωσιμότητας και κοινωνικής αποτελεσματικότητας του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Και τούτο γιατί η εφαρμοζόμενη κοινωνικο-ασφαλιστική πολιτική, εμπεριέχει ένα σοβαρό γενετικό λάθος στην σύλληψη, στα μέσα και τους στόχους, το οποίο συνίσταται στον εσφαλμένο ορισμό του προβλήματος. Πράγματι, **το πρόβλημα** στην κοινωνική αποτελεσματικότητα και στην οικονομική βιωσιμότητα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα και την Ευρώπη δεν είναι, για παράδειγμα, το προσδόκιμο ζωής, το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης, το ύψος των συντάξεων, των κοινωνικών δαπανών, κλπ. Το πρόβλημα, ιδιαίτερα σήμερα είναι, ουσιαστικά, η παρατεταμένη οικονομική κρίση και ύφεση, η απουσία δυναμικής ανάπτυξης, οι πτωτικές εξελίξεις της απασχόλησης, οι αυξητικές τάσεις της ανεργίας, η ανισοκατανομή του εισοδήματος, η σταδιακή μείωση της κρατικής επιχορήγησης, κλπ και για την Ελλάδα το πρόβλημα επιπλέον είναι, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, η ανορθολογική διαχείριση των πόρων του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης (απώλειες πόρων 1950-1985 ύψους 58 δις ευρώ) που έχει ως αποτέλεσμα την ανησυχητική συρρίκνωση του αποθεματικού της κεφαλαίου. Έτσι, **οι νομοθετικές παρεμβάσεις** που συντελέσθηκαν τα τελευταία 20 χρόνια (1990-2008) στην Ελλάδα και στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρά την μείωση του επιπέδου των συντάξεων από 7% έως 20%, δεν κατόρθωσαν να «θωρακίσουν» την οικονομική κατάσταση των κοι-

10. Ν3863/2010, Ν 3899/2011, Ν3865/2010, Ν3918/2011, Ν 3918/2011, Ν 4024/2012, Ν 4075/2012, Ν4072/2012, Ν 4038/2012, Ν 4052/2012 κα.

νωνικο-ασφαλιστικών συστημάτων ενόψει των νέων δεδομένων και προκλήσεων της κρίσης και ύφεσης. Όμως, παρόλα αυτά η Πράσινη Βίβλος (2011) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα ευρωπαϊκά συνταξιοδοτικά συστήματα αναφέρεται κυρίως, μεταξύ των άλλων, στην διαπίστωση των νέων προκλήσεων της οικονομικής κρίσης με βασική κατεύθυνση την «προσαρμογή της εκάστοτε ηλικίας συνταξιοδότησης με το προσδόκιμο ζωής» από τα κράτημέλη στην άσκηση της συνταξιοδοτικής πολιτικής. Επιπρόσθετα στην Ελλάδα, η οικονομική κρίση και ύφεση, η μείωση των μισθών, η αύξηση της ανεργίας, η γήρανση του πληθυσμού, η απομείωση (53%) των ομολόγων (24 δις ευρώ)του Ελληνικού Δημοσίου που κατείχαν τα ασφαλιστικά ταμεία, η εισφοροδιαφυγή κλπ. περισφίγγουν απειλητικά την οικονομική κατάσταση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Τα δεδομένα αυτά τα οποία συνιστούν τις σοβαρές αντιφάσεις του προγράμματος λιτότητας της Τρόικα και των ελληνικών κυβερνήσεων (Μνημόνιο 1 και Μνημόνιο 2) με την έννοια ότι αντί να επιτύχουν τον κεντρικό στόχο μείωσης του δημόσιου ελλείμματος και χρέους, **περιπλέκουν** ακόμη περισσότερο την δημοσιονομική, εισοδηματική, κοινωνική και αναπτυξιακή κρίση της ελληνικής οικονομίας με την παράταση της ύφεσης, την αύξηση της ανεργίας, την μείωση των μισθών, των εισοδημάτων και των συντάξεων επιδεινώνοντας σημαντικά το βιοτικό επίπεδο των πολιτών. Έτσι, η εφαρμοζόμενη **κοινωνικο-ασφαλιστική πολιτική στην Ελλάδα** χαρακτηρίζεται από την ενισχυτική και αναποτελεσματική οικονομικά και κοινωνικά επανάληψη των περιοριστικών πολιτικών της τελευταίας εικοσαετίας στην κατεύθυνση κυρίως: της μείωσης των κύριων, επικουρικών συντάξεων και του εφάπαξ, της μεταβίβασης σημαντικών βαρών στις νέες γενεές, της μεταμόρφωσης του χαρακτήρα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης από διανεμητικό σε κεφαλαιοποιητικό και της διεύρυνσης της εμπορευματοποίησης των δημόσιων και κοινωνικών υπηρεσιών με την ανάληψη της χρηματοδότησης από τους χρήστες με την αύξηση των ιδιωτικών δαπανών των νοικοκυριών, χωρίς ταυτόχρονα η κοινωνικο-ασφαλιστική πολιτική να κερδίζει την μάχη με τα ελλείμματα του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος. Στην κατεύθυνση αυτή είναι επίσης χαρακτηριστική η νομοθετική παρέμβαση[11] μείωσης των κύριων συντάξεων κατά 12% σε συντάξεις μεγαλύτερες των 1.300 ευρώ τον μήνα (ΝΑΤ μείωση 7%) που σημαίνει μείωση ανάλογα με το επίπεδο της σύνταξης, από 12 ευρώ έως 240 ευρώ τον μήνα για 451.000 συνταξιούχους (13,6% του συνόλου των συνταξιούχων). Παράλληλα, η μείωση των επικουρικών συντάξεων κατά 10%-20% σημαίνει απώλεια μηνιαίας επικουρικής σύνταξης για 550.000 συνταξιούχους (50% του συνόλου των συνταξιούχων που έχουν επικουρική σύνταξη), ανάλογα με το επίπεδο της επικουρικής σύνταξης από 22,5 ευρώ έως 140 ευρώ. Η εξέλιξη αυτή θα αποφέρει στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης ετήσιους πόρους της τάξης των 450 εκατ. ευρώ και συνιστά το αποτέλεσμα της μη επιλογής υλοποίησης πολιτικών ανασύστασης του κεφαλαιακού αποθέματος της κοινωνικής ασφάλισης με νέους πόρους (ειδική εισφορά στις χρηματιστηριακές συναλλαγές, στα έσοδα

11. Ν.3863/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.

από τυχερά παιχνίδια, στα συμβάσεις-παραχωρήσεις δημόσιων έργων, στα έσοδα από ποινές και πρόστιμα, κλπ). επίσης, η ενοποίηση πέντε επικουρικών ταμείων σε ένα ενιαίο (1/7/2012) ταμείο επικουρικής ασφάλισης μισθωτών (1 εκατ. ασφαλισμένοι, 2,5 εκατομ. συνταξιούχοι) με ενοποίηση των περιουσιακών του στοιχείων, προσδοκά περισσότερο τα πλεονασματικά επικουρικά ταμεία να υποστηρίξουν τα ελλειμματικά, παρά να αποτελέσει εργαλείο οργανωτικής και λειτουργικής ορθολογικής ανασυγκρότησης της επικουρικής ασφάλισης. Τέλος, η λειτουργία ατομικών λογαριασμών στον Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών για την εξασφάλιση, όπως υποστηρίζεται, μεγαλύτερης ανταποδοτικότητας εισφορών (σύστημα προσδιορισμένων εισφορών) - παροχών για τον χρόνο ασφάλισης που έχει διανύσει ο ασφαλισμένος από το 2001 και μετά συνιστά σοβαρή θεσμική ανατροπή στο δημόσιο κοινωνικό και διανεμητικό ασφαλιστικό σύστημα της χώρας μας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η **επιλογή** αυτή ακολουθεί κατά γράμμα την Έκθεση του ΔΝΤ (23.11.2005) για το συνταξιοδοτικό σύστημα στην Ελλάδα καθώς και την πρόταση της Παγκόσμιας Τράπεζας με τους 3 πυλώνες: i) Κύρια σύνταξη υποβαθμισμένη με σταδιακή απόσυρση της χρηματοδότησης του κράτους, ii) Ατομικοί συνταξιοδοτικοί λογαριασμοί (Ιδιωτική υποχρεωτική ασφάλιση) και iii) Επαγγελματικά Ταμεία (προαιρετική ιδιωτική ασφάλιση). Είναι χαρακτηριστικό ότι το μοντέλο των Ατομικών Λογαριασμών εφαρμόστηκε στην Μαλαισία το 1951, στην Σιγκαπούρη το 1953, στην Ινδία και Ινδονησία το 1950, σε Αφρικανικές χώρες το 1960 καθώς και στην Χιλή. Είναι φανερό ότι με τις εξελίξεις αυτές στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα συντελούνται δύο μορφές αλλαγών: α) παραμετρικές αλλαγές (μείωση συντάξεων) και β) ανατροπή και αλλαγή του μοντέλου του ΣΚΑ με περιορισμό της κρατικής χρηματοδότησης, μείωση των συνταξιοδοτικών δαπανών και επικράτηση της ιδιωτικοποιημένης ασφάλισης.

Η επιδίωξη αυτή ελέγχου αύξησης των συνταξιοδοτικών δαπανών διαμέσου της μεταμόρφωσης, κατά κύριο λόγο, της κοινωνικής ασφάλισης σε ιδιωτικοποιημένη ασφάλιση, ως συμβολή στον ενδεχόμενο ισοσκελισμό των κρατικών προϋπολογισμών κατά την δεκαετία του 2010, καθώς και στον περιορισμό της απόκλισης του λόγου δημόσιο χρέος προς ΑΕΠ θα αποδειχθεί ανεπαρκής για την διατήρηση της σταθερότητας του δημόσιου χρέους (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, 2007). Οι συντάξεις θα μειωθούν, η εξατομίκευση και η ιδιωτικοποίηση του ασφαλιστικού συστήματος θα διευρυνθούν και η ιδιωτικοποιημένη επικουρική ασφάλιση θα λειτουργεί σε συνθήκες υψηλού κινδύνου στις επενδυτικές της επιλογές, με αποτέλεσμα να περιοριστεί σημαντικά η συμβολή της, στον βαθμό που την αφορά, στην αναδιανομή του εισοδήματος και στην εξασφάλιση συνθηκών κοινωνικής συνοχής.

3. Επιλογές ιδιωτικοποιημένης μεταμόρφωσης των συνταξιοδοτικών συστημάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι συνταξιοδοτικές παρεμβάσεις που συντελέσθηκαν τα τελευταία 20 χρόνια στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρά την μείωση του επιπέδου των συντάξεων από 7%-20%, δεν κατόρθωσαν να «θωρακίσουν» την οικονομική κατάσταση

των συνταξιοδοτικών συστημάτων ενόψει της νέας κατάστασης της οικονομικής κρίσης και ύφεσης.

Από την άποψη αυτή είναι χαρακτηριστική η προειδοποίηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2000, σύμφωνα με την οποία «η προοπτική της γήρανσης του πληθυσμού (...) συνιστά σημαντικότατη πρόκληση για την εξασφάλιση της επάρκειας και της βιωσιμότητας των συνταξιοδοτικών συστημάτων. Η γήρανση του πληθυσμού θα συντελεσθεί σε τέτοια κλίμακα που, εάν δεν υπάρξουν οι κατάλληλες μεταρρυθμίσεις, υπάρχει ο κίνδυνος υπονόμευσης (...) της σταθερότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση».

Όμως, οι ανησυχίες αυτές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την γήρανση του πληθυσμού στην Ευρώπη, διογκώθηκαν, αξιοποιήθηκαν και παρουσιάσθηκαν στα κράτη-μέλη ως μείζον οικονομικό και δημογραφικό ζήτημα, μόνο και μόνο για να νομιμοποιηθούν ιδεολογικά κοινωνικοασφαλιστικές πολιτικές που είχαν ως κεντρικό στόχο την μείωση της κρατικής παρέμβασης την παροχή κοινωνικής προστασίας (Walker, 1991, σελ. 31, Α. Κρητικός, 2010, σελ 42). Έτσι, σε επίπεδο νομοθετικών **κοινωνικο-ασφαλιστικών** παρεμβάσεων και στρατηγικής προοπτικής του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στα κράτη-μέλη, η μονομερής αυτή προσέγγιση της γήρανσης του πληθυσμού ως θεμελιώδους αιτίας των ελλειμμάτων

των συνταξιοδοτικών ταμείων, οδήγησε τις προτεραιότητες και τις επιλογές τους στην μετατόπιση του κέντρου βάρους του κοινωνικο-ασφαλιστικού συστήματος από το διανεμητικό (κοινωνική αλληλεγγύη) στο κεφαλαιοποιητικό (εξατομικευμένο) σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (ιδιωτικά συνταξιοδοτικά σχήματα, βασική σύνταξη).

Παράλληλα, επιδιώχθηκε από τις κοινωνικο-ασφαλιστικές παρεμβάσεις στα κράτη-μέλη, οι επιπτώσεις του δημογραφικού ελλείμματος να χρηματοδοτηθούν από την αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης, την μείωση των συνταξιοδοτικών παροχών, αντί η διαμόρφωση μίας δυναμικής μακράς πνοής δημογραφικής πολιτικής να χρηματοδοτηθεί και να θωρακισθεί το ΣΚΑ με νέους πόρους από την αναπτυξιακή λειτουργία της οικονομίας.

Παράλληλα, οι σημερινές συνθήκες της οικονομικής κρίσης και ύφεσης αντιμετωπίζονται στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με νομοθετικές παρεμβάσεις στην κατεύθυνση κυρίως: της μεταβίβασης σημαντικών βαρών στις νέες γενεές, της μετατόπισης από διανεμητικά σε κεφαλαιοποιητικά συνταξιοδοτικά συστήματα και της μετάθεσης της χρηματοδότησης περισσότερων ασφαλιστικών κινδύνων στα άτομα.

Επιπλέον, σύμφωνα με την έκθεση του ΟΟΣΑ (Pension Outlook, 2012), λόγω της αύξησης κατά επτά έτη του προσδόκιμου ζωής κατά τα επόμενα πενήντα έτη, η κοινωνικο-ασφαλιστική πολιτική των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να αυξήσουν τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης προκειμένου να εξασφαλίσουν την βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών τους συστημάτων. Η αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης, η σύνδεσή τους με το προσδόκιμο ζωής καθώς και η άρση εμποδίων για την περαιτέρω παραμονή στην εργασία, κατά την έκθεση του ΟΟΣΑ, θα έχουν θετικές επιπτώσεις στην αντιμετώπιση της σημερινής οικονομικής κρίσης και ύφεσης, συμβάλλοντας αφενός στην δημοσιονομική προσαρμογή και στην διασφάλιση της βιωσιμότητας των ασφαλιστικών συστημάτων.

Με άλλα λόγια, **τα κράτη-μέλη** επιλέγουν σήμερα την προσφιλή και πεπατημένη μέθοδο της εισπρακτικής και αναποτελεσματικής (εκ του αποτελέσματος) λογικής για την χρηματοδότηση του ελλείμματος και την εξασφάλιση πόρων με τρόπους (μείωση των συνταξιοδοτικών παροχών και επιδείνωση των όρων και των συνθηκών συνταξιοδότησης) που διευρύνουν το κοινωνικό έλλειμμα και συρρικνώνουν, τις προϋποθέσεις κοινωνικής συνοχής και σύγκλισης, μετατρέποντας σταδιακά το ευρωπαϊκό πρότυπο του κράτους-πρόνοιας σε πρότυπο κράτους-φιλανθρωπίας.

Στην κατεύθυνση αυτή, **οι ρυθμίσεις** των νέων ασφαλιστικών νόμων (Ν. 3863/2010 και Ν. 3865/2010) στην Ελλάδα προσανατολίζονται κυρίως: στην αλλαγή του τρόπου υπολογισμού των συντάξεων, στην αύξηση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης, στην εισαγωγή κεφαλαιοποιητικών στοιχείων (βασική) και ανταποδοτική σύνταξη, ...κλπ, με κεντρικό στόχο την εξασφάλιση πόρων διαμέσου της μείωσης των συντάξεων (μέχρι 30%) για την χρηματοδότηση του μακροχρόνιου ελλείμματος του ΣΚΑ. Παράλληλα, οι ρυθμίσεις αυτές που οδηγούν σε συνθήκες φτωχοποίησης τους συνταξιούχους, δεν εξασφαλίζουν

τους αναγκαίους πόρους για την χρηματοδότηση του μακροχρόνιου ελλείμματος και ως εκ τούτου δεν συμβάλλουν (όπως και οι αντίστοιχες νομοθετικές παρεμβάσεις που έγιναν στα κράτη-μέλη την εικοσαετία 1990-2010) στην αποκατάσταση της βιωσιμότητας των συνταξιοδοτικών συστημάτων.

Όμως, στο πλαίσιο αυτών **των συνταξιοδοτικών επιλογών** αναδεικνύονται τα εξής **ερωτήματα**: α) είναι δυνατόν να ομιλούμε στην ευρωπαϊκή ένωση για συνταξιοδοτικές παροχές που εξασφαλίζουν ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης, όταν την τελευταία εικοσαετία με τις αλλεπάλληλες νομοθετικές παρεμβάσεις στα κράτη-μέλη, καταβλήθηκε προσπάθεια περιορισμού της δημόσιας χρηματοδότησης με την συρρίκνωση του επιπέδου των παροχών; β) είναι δυνατόν ένα τόσο σοβαρό οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό ζήτημα που αφορά τρεις γενεές (συνταξιούχοι, ασφαλισμένοι, νέες γενεές) να αντιμετωπίζεται ως δημοσιονομικό ζήτημα και ως ζήτημα εσόδων -δαπανών; γ) είναι δυνατόν το ζήτημα ανεύρεσης νέων πόρων για το ΣΚΑ να μην εμπεριέχεται στις αναπτυξιακές πολιτικές, στις πολιτικές απασχόλησης στην αναδιανομή του εισοδήματος, στην παραγωγικότητα της εργασίας και στο φορολογικό σύστημα; δ) είναι δυνατόν η σταδιακή αύξηση του προσδόκιμου ορίου ζωής του πληθυσμού να συνοδεύεται από αυτόματη αύξηση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης αδιαφορώντας για την έκρηξη της ανεργίας των νέων; δηλ. όταν τα παιδιά που γεννήθηκαν το 2000 θα πεθάνουν το 2090 ή το 2095, με την επικρατούσα λογική της Λευκής Βίβλου το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης θα φθάσει στα 70 ή στα 75 έτη; ε) είναι δυνατόν ένα συνταξιοδοτικό σύστημα από την φύση και τον χαρακτήρα του διαγενεακής αλληλεγγύης να μετεξελίσσεται από τις νομοθετικές παρεμβάσεις στα κράτη-μέλη σε συνταξιοδοτικό σύστημα σύγκρουσης των γενεών; στ) είναι δυνατόν στις αρχές του 21ου αιώνα στην Ευρωπαϊκή Ένωση να μην σχεδιάζεται η μετεξέλιξη των εθνικών συνταξιοδοτικών συστημάτων σ' ένα ολοκληρωμένο σύστημα ευρωπαϊκής πολιτικής; ζ) είναι δυνατόν, ενώ για παράδειγμα στην Ελλάδα, την περίοδο 2010-2060 ο αριθμός των συνταξιούχων θα αυξηθεί κατά 70%, να προβλέπεται (Δ.Ν.Τ., Ε.Ε., ΕΚΤ) ότι την ίδια περίοδο η αύξηση των συνταξιοδοτικών δαπανών δεν θα είναι μεγαλύτερη του 2,5%, μετατρέποντας σταδιακά την συνταξιοδοτική παροχή σε συνταξιοδοτικό βοήθημα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών συστημάτων;

Κατά συνέπεια εάν **το ζήτημα** των συνταξιοδοτικών συστημάτων και των συνταξιοδοτικών επιλογών στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν επανεξετασθεί στις νέες συνθήκες της κρίσης και μετά την κρίση συνθετικά και ολιστικά, τότε θα είμαστε μάρτυρες μίας κοινωνικο-ασφαλιστικής πολιτικής διεύρυνσης των κοινωνικών ανισοτήτων και του κοινωνικού ελλείμματος. Σε μία τέτοια προοπτική θα είμαστε μάρτυρες **αποδόμησης** του «κοινωνικού» και του «συλλογικού» σε όφελος του «ατομικού, **υπονόμευσης** της βιωσιμότητας, **συρρίκνωσης** της κοινωνικής αποτελεσματικότητας και **έλλειψης** της φερεγγυότητας των συνταξιοδοτικών συστημάτων στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

10 Μαΐου 2013.

Ο Απόστολος Καψάλης (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ) συμμετείχε με εισήγηση σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Εργατικό Κέντρο Χανίων με θέμα. *«Τα εργασιακά δικαιώματα: Εμπόδιο ή μοχλός για την έξοδο από την κρίση και την ανάπτυξη;»*

14-16 Μαίου 2013.

Συμμετοχή του ΙΝΕ–ΓΣΕΕ–ΑΔΕΔΥ (*Χρ. Τριανταφύλλου*) στην προετοιμασία και διοργάνωση σεμιναρίου του Ευρωπαϊκού Συνδικαλιστικού Ινστιτούτου (ETUI) σε συνεργασία με τα Ισλανδικά συνδικάτα (ASI), στο Reykdavik της Ισλανδίας, με θέμα *«Εξοδος από την κρίση & υπέρβαση των επιπτώσεων της».* Ο επιστημονικός σύμβουλος του ΙΝΕ Χρ.Τριανταφύλλου, συμμετείχε με θέμα εισήγησης : ***«Κρίση χρέους και προγράμματα λιτότητας στην Ελλάδα : επιπτώσεις της προσαρμογής για τους εργαζόμενους ».***

17 Μαΐου 2013.

Ο Επιστημονικός Διευθυντής του ΙΝΕ Σ. Ρομπόλης συμμετείχε σε ημερίδα που πραγματοποιήθηκε από το Εργατικό Κέντρο Βόλου με θέμα: *«Οικονομική κρίση και εργαζόμενοι»*

22 Μαΐου 2013.

Ο Επιστημονικός Διευθυντής του ΙΝΕ Σ. Ρομπόλης συμμετείχε σε σεμινάριο της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης με θέμα εισήγησης *«Οικονομική κρίση και κοινωνικό κράτος».*

23 Μαΐου 2013.

Ο Επιστημονικός Διευθυντής του ΙΝΕ Σ. Ρομπόλης συμμετείχε σε ημερίδα που διοργάνωσε στην Αθήνα η Γενική Συνομοσπονδία Συνταξιούχων Ελλάδος με θέμα: *«Το σήμερα και το αύριο των συνταξιούχων: Διαπιστώσεις - προοπτικές - προτάσεις».*

24 Μαΐου 2013.

Ο Επιστημονικός Διευθυντής του ΙΝΕ Σ. Ρομπόλης συμμετείχε σε ημερίδα που διοργάνωσε η Επιστημονική Εταιρία Οικονομολόγων στη Θεσσαλονίκη με θέμα «*Οικονομική κρίση και Κοινωνικό Κράτος».*

21-22 Μαρτίου 2013.

Συμμετοχή του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ *(Χρ. Τριανταφύλλου)* στην ετήσια Διάσκεψη του Δικτύου Συνδικαλιστικών Ερευνητικών Ινστιτούτων (TURI), που διοργάνωσε στην Ρώμη, το Ευρωπαϊκό Συνδικαλιστικό Ινστιτούτο (ETUI), σε συνεργασία με τα Ιταλικά Ερευνητικά Ινστιτούτα IRES, CESOS και EURISPES, με κύρια θέματα εργασιών : το σύστημα εργασιακών σχέσεων στην Ιταλία, η πρόσφατη μεταρρύθμιση του και οι επιπτώσεις στην συλλογική διαπραγμάτευση και στους εργαζόμενους, επιπτώσεις από τις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις

στα εργασιακά σε διάφορες χώρες της Ευρώπης (Γαλλία, Ουγγαρία, Ισπανία, Ελλάδα Ιρλανδία, Βουλγαρία...), επιπτώσεις από το νέο σύστημα Οικονομικής Διακυβέρνησης στους μισθούς και στην συλλογική διαπραγμάτευση.

Ο επιστημονικός σύμβουλος του ΙΝΕ Χρήστος Τριανταφύλλου συμμετείχε στην διάσκεψη με εισήγηση που είχε ως θέμα : ***«Συλλογική διαπραγμάτευση και διαμόρφωση μισθών στην Ελλάδα στην εποχή των Μνημονίων»***

23-24 Απριλίου 2013.

Συμμετοχή του ΙΝΕ–ΓΣΕΕ (*Χρ. Τριανταφύλλου*) σε συνάντηση εργασίας του Ευρωπαϊκού Συνδικαλιστικού Ινστιτούτου (ETUI) για την προετοιμασία ευρωπαϊκού σεμιναρίου συνδικαλιστικής επιμόρφωσης με θέμα *«Εξοδος από την κρίση & υπέρβαση των επιπτώσεων της» που* θα πραγματοποιηθεί στην Ισλανδία, στις 14-16 Μαϊου 2013.

29 Μαΐου 2013.

Εισήγηση του Επιστημονικού Διευθυντή του ΙΝΕ Σ. Ρομπόλη στο Μεταπτυχιακό Τμήμα της Αρχιτεκτονικής Σχολής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου με θέμα: *«Περιφερειακή Ανάπτυξη και Ειδικές Οικονομικές Ζώνες».*

ΙΝΕ/ΓΣΕΕ
Ιουλιανού 24, Τ.Κ. 104 34
Κωδ. 3385